

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 199g/2024
privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 25 și 27 alineatele (3) și
(5) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat

(încetarea dreptului de acces la secretul de stat (nr.2))

CHIȘINĂU
31 ianuarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 31 ianuarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 25 și 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat, ridicată de dl Alexandru Munteanu, parte în cauza de contencios administrativ nr. 3-3063/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Liudmila Holevițaia de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

3. La 18 octombrie 2022, printr-un ordin al Directorului Serviciului de Informații și Securitate, dlui Alexandru Munteanu i-a fost încetat dreptul de acces la secretul de stat.

4. Printr-un alt ordin din aceeași dată, dl Alexandru Munteanu a fost eliberat din serviciul special prin contract și trecut în rezerva Forțelor Armate.

5. La 16 decembrie 2022, dl Alexandru Munteanu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului de Informații și Securitate, prin care a solicitat, *inter alia*, anularea ordinului de încetare a dreptului de acces la secretul de stat și a ordinului de eliberare din serviciul special.

6. La 26 iunie 2024, în cadrul ședinței de judecată, dl Alexandru Munteanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 25 și 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat.

7. Printr-o încheiere din 19 iulie 2024, judecătorea de caz, dna Liudmila Holevițaia, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27 noiembrie 2008:

Articolul 25

Refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat

„(1) Dreptul de acces la secretul de stat îi este refuzat cetățeanului în cazurile:

a) în care acesta nu expune o necesitate motivată de a lucra cu informații atribuite la secret de stat;

b) sprijinirii de către acesta a activității unui stat străin, a unei organizații străine sau a reprezentanților acestora, precum și a unor cetățeni străini sau apatrizi ce cauzează prejudicii intereselor și/sau securității Republicii Moldova sau în cazul participării cetățeanului la activitatea unor partide sau asociații obștești a căror activitate este suspendată, limitată sau interzisă în modul stabilit de lege;

c) descoperirii, în urma măsurilor de verificare, a altor acțiuni ale acestuia care prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova;

d) refuzului acestuia de a-și da consimțământul scris pentru aplicarea măsurilor de verificare din partea organelor competente, pentru limitarea drepturilor sale în legătură cu accesul la secretul de stat, prevăzută de prezenta lege, sau refuzului de a-și asuma obligația scrisă privind păstrarea secretului de stat ce îi va fi încredințat;

e) prezenței la acesta a antecedentelor penale pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, aflării acestuia sub urmărire penală sau al limitării de către instanța de judecată a capacității sale de exercițiu;

f) depunerii la autoritatea publică competentă a cererii de renunțare la cetățenia Republicii Moldova;

[Lit. g) exclusă prin Legea nr.127-XVIII din 23.12.2009, în vigoare 31.12.2009]

h) prezenței la acesta a unor contraindicații medicale pentru lucrul cu informațiile atribuite la secret de stat, conform nomenclatorului aprobat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

i) comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat;

j) domicilierei permanente a cetățeanului peste hotare sau al perfectării documentelor pentru plecarea cu traiul permanent într-o altă țară;

k) neexecutării de către cetățean a obligațiilor privind păstrarea secretului de stat care i-a fost încredințat.

(2) Decizia privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat se adoptă de către conducătorul autorității publice sau al altei persoane juridice ținându-se cont de rezultatele verificării fiecărui cetățean în parte, se comunică în scris cetățeanului și poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.”

Articolul 27

Suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat

„[...]

(3) Dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazurile:

a) apariției sau descoperirii circumstanțelor prevăzute la art.25;

b) eliberării din funcția (încetării contractului individual de muncă) care implică lucrul cu informații atribuite la secret de stat;

c) încălcării, chiar și o singură dată, a obligațiilor prevăzute în contractul individual de muncă ce țin de protecția secretului de stat;

d) pierderii cetățeniei Republicii Moldova.

[...]

(5) Cetățeanul al cărui drept de acces la secretul de stat a încetat, dacă îndeplinirea obligațiilor lui funcționale necesită acest drept, în modul prevăzut de legislația muncii, urmează să fie transferat la un alt loc de muncă (la o altă funcție), care nu are nici o legătură cu informațiile atribuite la secret de stat, iar în cazul imposibilității transferului, urmează a fi concediat (eliberat din funcție) conform legislației în vigoare.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În sesizare, autorul excepției de neconstituționalitate i-a prezentat Curții un șir de paragrafe din Hotărârea sa nr. 14 din 8 august 2023, referitoare la garanțiile refuzului de acordare a dreptului de acces la secretul de stat, inclusiv paragrafele care rezumă argumentele autorului din sesizarea care a stat la baza acestei hotărâri. De asemenea, autorul a menționat că omisiunea de a reglementa termenul maxim pentru care produce consecințe juridice concluzia Serviciului

de Informații și Securitate transformă acest mecanism într-o ingerință disproporționată și gravă în drepturile recunoscute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

11. Totodată, autorul menționează că pe rolul instanței de contencios administrativ se află o cauză similară cu cea în care este vizat, iar instanța a acceptat cererea reclamantului și a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat. Astfel, pentru că, în opinia autorului, aceste cauze sunt conexe și similare, acesta consideră necesar să ridice, la rândul său, excepția de neconstituționalitate a articolelor respective.

12. Autorul susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 6, 20, 22, 23, 26, 43, 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă următoarele.

14. Excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte în proces, este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la secretul de stat, ține de competența Curții Constituționale.

16. Articolul 25 din Legea cu privire la secretul de stat reglementează cazurile de refuz de acordare a dreptului de acces la secretul de stat și dreptul persoanei de a fi informată și de a contesta acest refuz. Curtea notează că unele prevederi ale articolului 25 din această Lege au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 163 din 1 decembrie 2022, HCC nr. 14 din 8 august 2023). Totuși, din perspectiva criticilor formulate de autorul acestei sesizări, articolul 25 din Legea cu privire la secretul de stat nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate.

17. Articolul 27 alin. (3) din Legea cu privire la secretul de stat reglementează cazurile în care dreptul de acces la secretul de stat încetează. Alin. (5) al aceluiași articol stabilește că încetarea dreptului de acces la secretul de stat conduce la transferul persoanei într-o altă funcție care nu are nicio legătură cu informațiile secrete de stat sau la concedierea ei. Curtea reține că aceste prevederi au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate în Decizia nr. 90 din 25 iulie 2024. Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea care a stat la baza Deciziei nr. 90 din 25 iulie 2024, din cauză că autorul ei a pus în discuție o situație ipotetică și nu a demonstrat aplicarea normei contestate din perspectiva omisiunii pe care o critica în cazul în care a ridicat excepția de neconstituționalitate (a se vedea §§ 18-19). Așadar, pentru că anterior nu a analizat în substanță incidența articolelor invocate în raport cu prevederile contestate, Curtea conchide că, în prezenta cauză, condiția lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită (a se vedea DCC nr. 163 din 30 noiembrie 2023, § 20).

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ în care reclamantul, ex-ofițer al Serviciului de Informații și Securitate, contestă legalitatea ordinului de încetare a dreptului de

acces la secretul de stat și a ordinului de eliberare din serviciul special și solicită restabilirea în funcție.

19. Totuși, în fața Curții Constituționale, autorul afirmă existența unei omisiunii de a reglementa un termen maxim în care nu poate fi exercitat dreptul de acces la secretul de stat și invocă un șir de paragrafe din Hotărârea Curții nr. 14 din 8 august 2023. În acest sens, Curtea menționează că acordarea sau re acordarea dreptului de acces la secretul de stat poate fi pusă în discuție doar dacă a fost stabilită necesitatea angajatului de a lucra cu informații secrete de stat și acesta și-a dat acordul scris pentru aplicarea măsurilor de verificare de către organele competente (articolul 24 alin. (1) literele a) și b) din Legea contestată). Mai mult, autoritatea publică sau persoana juridică al cărei personal reclamă acordarea dreptului de acces la secretul de stat trebuie să-i solicite Serviciului de Informații și Securitate, în mod motivat, acordarea acestui drept, iar în cazul unui refuz, poate solicita acest fapt din nou, după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat (a se vedea punctele 104 și 109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr.1176 din 22 decembrie 2010). Prin urmare, într-o cauză în care instanța de judecată trebuie să verifice legalitatea ordinului de încetare a dreptului de acces la secretul de stat și a ordinului de eliberare din serviciul special, critica de neconstituționalitate făcută de autor este irelevantă.

20. Astfel, din ideile prezentate în sesizării, Curtea nu poate reține nici un argument plauzibil care ar demonstra că aplicarea normei în discuție, din perspectiva omisiunii menționate de autorul excepției, ar putea influența soluția instanței în procesul examinării litigiului inițiat de către autorul excepției.

21. Așadar, Curtea nu constată nicio legătură între pretinsa problemă de constituționalitate a prevederilor contestate și fondul litigiului principal. În consecință, afirmarea neconstituționalității articolelor 25 și 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat în această cauză reprezintă o *actio popularis*.

22. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 25 și 27 alineatele (3) și (5) din Legea cu privire la secretul de stat, ridicată de dl Alexandru Munteanu, parte în cauza de contencios administrativ nr. 3-3063/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 31 ianuarie 2025
DCC nr. 13
Dosarul nr. 199g/2024*